



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XVI. An ex perfectiore intellectu oriatur perfectior visio Dei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

Durandus.

282. Confirm. nam, vt rectè Dur. visio beata animæ Christi Domini excedit in perfectione visiones omnium Angelorum: non posset autem eas excedere, si foret inferioris speciei, quia nulla species inferior, quantumvis in suo gradu intensa attingere potest perfectionem superioris speciei; quia quilibet gradus speciei superioris est physicè incompen-
sabilis quocunque gradu speciei inferioris. Nec satisfacit Maior dicens, posse specificam perfectionem visionis Angelicæ communicari intellectui humano: quia cum visio, vt potè vitalis, debeat actiue procedere ab intrinseco principio videntis, non poterit specifica perfectio, proueniens ex specifica natura intellectus superioris communicari intellectui inferiori.

Maior.

Scotus.

Mayronus.

283. Ad fundamentum primæ sententiæ, concedit primò Scotus visionem Angeli differre specie à visione hominis subiectiue, non obiectiue. 2. Negat, potentias actiue se habere ad visionem beatam, sed tantum receptiue: receptiua autem non distinguunt formas, quas recipiunt. Mayronus negat, potentias Angeli & hominis differre specie. Ego verò nego maiorem, quando principium, non vt diuersum formaliter, sed vt idem est cum alio, ad actum concurrat: porro intellectus Angelicus & humanus, non vt diuersi sunt formaliter, sed vt iidem in ratione communi & vniuoca intelligendi ad actum visionis concurrunt: proinde visiones non sortiuntur ab ipsis specificam differentiam, sed tantum genericam cōuenientiam intellectiōis vt sic. Vnde concedo, intellectum Angelicum, & humanum habere diuersum modum intelligendi, quando intelligunt, vt diuersi formaliter; nego autem, quando intelligunt, vt conuenientes in vna ratione formali intelligendi: quomodo se habent respectu visionis Dei. Cuius signum est, quia neuter intellectus per visionem beatam intelligit secundum suum proprium modum intelligendi, sed secundum modum proprium Dei, qui est intelligere per modum actus puri, absque ullo discursu, & compositione vel potentialitate. Nec est eadem ratio de assensu fidei, quia hic seruat proprium modum cognoscendi in vtroque intellectu Angelico & humano. Ad Confirmationem constat ex dictis.

SECTIO XVI.

An ex perfectiore intellectu oriatur perfectior visio Dei?

Alensis.
Scotus.

Richardus.
Durandus.
Caietanus.
Supplementum.

284. **P** RIMA sententia est Alexandri Alensis 1. p. q. 7. memb. 2. Scoti in 3. dist. 13. q. 3. & 4. ad tertiam questionem, & in 4. dist. 50. q. 6. §. Respondeo, conclusione 5. Rich. in 4. dist. 49. art. 2. q. 8. & ar. 3. q. 2. Dur. in 3. dist. 14. q. 1. num. 12. Caiet. 3. p. q. 10. art. 4. ad secundum Supplementi in 4. dist. 49. quæst. 5. art. 2. propositione 4.

Olchot relati à supplement. q. 1. ar. 3. dub. 2. Maior. q. 10. ad septimum. Molina 1. p. q. 12. ar. 6. disp. 2. affirmantium: quod probabile putat secundum principia Philosophiæ, licet non secundum principia Theologiæ Becanus tract. 1. c. 9. q. 10. Fundamentum est, quia perfectior causa perfectiorem producit effectum: sed nobilior intellectus cum æquali lumine gloriæ est perfectior causa; ego perfectiorem elicit visionem. Maior constat. Minor probatur, quia perfectior causa confurgit ex perfectiore concausa: intellectus est concausa visionis beatæ: ergo ex intellectu perfectiore perfectior confurgit causa visionis. Maior patet, nam sicut ex perfectiore lumine perfectior confurgit causa, ita ex perfectiore intellectu.

Olchot.
Maior.
Molina.

Becanus.

285. Confirmatur 1. intellectus perfectior magis influit in actum: sed maior influxus intensiorem efficit actum, quia maiori influxui, maior, seu intensior respondet in actu perfectio. Confirmatur 2. quia cum æquali habitu fidei, & charitatis, & maiore conatu potentiæ intensiorem elicimus actum fidei, & charitatis in via: ergo & in Patria.

286. SECUNDA sententia est Soti in 4. dist. 49. q. 3. art. 2. Palatij disput. 1. Ferrar. 3. contra Gent. c. 58. §. sed circa, Medina in p. 2. q. 3. art. 2. ad quintum. Bannez in 1. p. quæst. 12. art. 6. Zumel disp. 1. Valent. puncto 4. Vaquez disp. 47. cap. 7. Suarez lib. 2. de Diuinis attributis, cap. 21. Arrub. disp. 22. Gonzalez disp. 29. sect. 2. Fasoli dubita. 3. Negantium, sed totam inæqualitatem visionis oriri ex lumine magis, aut minus intenso. Quæ probabilior est & sequenda: eamque apertè docet S. Thomas 1. p. q. 12. ar. 6. & 3. contra Gent. cap. 58. vbi inæqualitatem videndi Deum refert ad diuersam participationem luminis gloriæ: *Intellectus*, inquit, *plus participans de lumine gloriæ, perfectius Deum videbit*. Nec contrarium docet 3. p. q. 10. ar. 4. ad secundum. vbi, cum dicit, gradus in visione Diuinæ essentiae magis attendi secundum ordinem gratiæ, quam secundum ordinem naturæ, (quod fuit Caietano occasio declinandi in oppositam sententiam,) particula, *magis*, explicanda est, non comparatiue, sed aduersatiue, vt idem sic ac potius.

Sotus.
Palatius.
Ferrariensis.
Medina.
Bannez.
Valentia.
Vaquez.
Suarez.
Gonzalez.
Arrubal.
Fasolus.

S. Thomas.

287. Difficultas est in assignanda ratione. Ego omittis rationibus aliorum hanc assigno à priori. Intellectus beatorum ad visionem non concurrunt vt specificè, & indiuidualiter diuersi, sed vt genericè conuenientes: igitur inæqualitas visionum, quæ in diuersis intellectibus reperitur, desumi non potest ex inæqualitate intellectuum ad visionem concurrentium. Consequentia constat, quia inæqualitas effectuum desumenda est ex inæqualitate causæ formaliter, non materialiter sumptæ: ergo si causa non influit vt diuersa formaliter, non potest ex ipsius diuersitate sumi diuersitas in effectu, quia non potest diuersus effectus oriri à causa, nisi per influxum diuersum: non est autem influxus diuersus,

fus,

sus, ubi causa non influit ut diuersa formaliter. Antecedens probo. Causa secundum eam rationem influit in effectum, secundum quam illum sibi assimilatur: intellectus beatorum non assimilant sibi visionem Dei, nisi secundum genericam rationem intellectus: igitur secundum eam tantum rationem influunt. Maior patet, quia causa praesertim efficiens influit in effectum, communicando aliquid sui: ergo nec potest in illum influere, quin aliquo modo sibi assimilet; nec potest illum sibi assimilare, nisi secundum eam rationem, quam influendo communicat. Minor probatur, nam visio Dei tria dicit, & rationem intellectus, & rationem supernaturalitatis, & rationem representationis diuinæ essentiae: postrema duo habet formaliter à lumine; primum ab intellectu: igitur ab intellectu non habet, nisi solam genericam rationem intellectus. Igitur diuersi intellectus ad visionem non concurrunt ut diuersi formaliter, sed ut convenientes in eadem generica ratione intellectui.

288. Explico amplius rationem: Intellectus humanus & Angelicus non concurrunt ad visionem beatam secundum proprium modum intelligendi ipsorum, magis, vel minus abstractè, aut magis, vel minus vniuersaliter, sed iuxta modum intelligendi Dei proprium, ad instar actus puri emergi ab omni potentialitate, & sine ulla compositione & discursu: ergo non concurrunt, ut diuersi formaliter, sed ut convenientes in eadem generica ratione intellectui. Antecedens claret: consequentiam probo; quia diuersi intellectus non differunt inter se, nisi in modo intelligendi magis, aut minus abstractè; magis aut minus vniuersaliter; magis aut minus compositè; & per discursum, aut sine discursu: ergo si ad visionem beatam non concurrunt secundum hunc modum intelligendi diuersum, sed secundum modum intelligendi Dei proprium, non concurrunt ut diuersi formaliter, sed potius ut formaliter convenientes: proinde nequit ex diuersitate, siue specifica, siue individuali ipsorum, desumi diuersitas & inaequalitas visionum, sed ex sola diuersitate luminum. Confirm. quia ab illa causa desumenda est inaequalitas claritatis actus, à qua desumitur claritas ipsa actus; nam eadem est causa rei & intensio rei: sed tota claritas visionis Dei desumitur à lumine; cum nequeat intellectus creatus naturali sua virtute clarè videre Deum: ergo & intensio eiusdem claritatis desumenda est ex lumine dumtaxat clariore & intensiore.

289. Dico. Perfectior ratio intellectus est in visione elicitā ab intellectu nobiliore, quā ignobiliore. Resp. Negando assumptum. Etenim, cum ratio intellectus non attingatur ab intellectu nobiliore secundum specificum modum intelligendi ipsius, sed secundum rationem communem intellectus, in qua uterque intellectus & nobilior, & ignobilior aequè, atque vniocè conuenit, non potest perfectior esse ab uno, quā ab

alio intellectu; quoniam hæc maior aut minor perfectio intellectus non attenditur penes genericum, sed penes specificum modum intelligendi.

290. INSTABIS. Si intellectus humanus ad visionem beatam non concurrat secundum rationem specificam; igitur non concurrat ut humanus, ac proinde non beatificatur ut humanus, quia non beatificatur, nisi ut actiue concurrat ad visionem. Resp. Distinguendo primum consequens: non concurrat ut humanus specificatiue, nego; reduplicatiue, concedo: ergo non beatur ut humanus, nego simpliciter consequentiam: nam ad hoc sufficit, ut ad visionem concurrat, ut humanus specificatiue: sicut qui putat, animam non concurrere immediatè ad visionem, sed solum intellectum, adhuc debet dicere totam animam beari. Ratio, quia, ut totum suppositum dicatur operari, sufficit, ut per aliquam sui potentiam operetur: ergo, ut tota potentia dicatur operari, pariter sufficit, ut per aliquam sui rationem operetur: praesertim, cum in mea sententia, gradus genericus non distinguatur à specifico: atque adeo etiam genericus in re ipsa est proprius hominis, vel Angeli, & solum dicitur communis communitate non rei, sed rationis, quatenus ratione conuenit in gradu & perfectione intellectui cum alio.

291. Secundò probatur hæc sententia ab absurdo: sequeretur enim ex opposita sententia, beatitudinem non dari iuxta proportionem meritorum; siquidem habentibus aequalia merita, & inaequales vires naturales, inaequalis responderet visio beata. Confirmatur, quia sequeretur, minuendum esse habitum charitatis in eo, qui per aequalia merita aequalem habitum charitatis acquisiuit in via, si nobiliorem haberet voluntatem, ut excessus perfectioris voluntatis compensetur diminutione ipsius habitus charitatis.

292. Respondent primò, nullum esse absurdum in visione Dei admittere aliquem gradum beatitudinis prouenientem ex naturali actiuitate potentiae ultra illum, qui ex meritis debetur. Sed contrà, tum quia tota beatitudo datur filiis Dei ex meritis Christi, ut corona; ergo tota responderet meritis: tum quia, cum iste gradus sit quoad substantiam supernaturalis, nequit prouenire à potentia naturali, nisi ut eleuata à lumine supernaturali.

293. Respondent 2. Solam visionem conferri iuxta proportionem meritorum; nam in ea consistit formalis beatitudo nostra: lumen verò, quod tantum est medium ad beatitudinem nostram formalem, conferri iuxta conditionem potentie in ordine ad visionem causandam, ut nimirum plus luminis accipiat, qui cum aequalibus meritis hebetiorem, minus verò qui nobiliorem habet intellectum. Sed contrà, tum quia hæc eadem compensatio faciendā esset in habitu charitatis, ut intensiorem habitum recipiat, qui imperfectio-

rem,

rem, remissioſiorem verò qui cum æqualibus meritis perfectiorem habet voluntatem. Ex quo ulterius ſequitur, remiſſiorem habere gratiam, qui remiſſiorem habet charitatem, nam hæc proportionem ſervat cum gratia, tanquam paſſio cum proprio ſubjecto, ac proinde minus ſanctum & gratum fore Deo, etiam cum æqualibus meritis. Tum quia non ſolum viſio, ſed lumen ipſum datur beatis in præmium; ut conſtat in via, in qua non tantum auxilia, quæ per modum actualis illuſtrationis, ſed etiam habitus ipſi, qui ſunt per modum principij, in præmium meritorum infunduntur viatoribus.

Scotus.
Molina.

294. Reſpondent 3. Scotus & Molina, Deum per immediatum concuſum compenſare inæqualitatem virium naturalium, efficaciùs concurrendo cum imperfectiore potentia, & æquali habitu ad actum viſionis & amoris; minus verò efficaciſſime cum nobiliore potentia, & æquali habitu, quantum ſufficit, ut effectus in habentibus æqualia merita ſit æqualis. Sic enim fiet, ut non modò viſio, & amor, ſed eorum principia tribuantur iuxta proportionem meritorum. Sed contrà, nam vel maior ille concuſus eſt commenſuratus potentia ignobiliori, habenti æquale lumen, vel non. Si primum: ergo minor concuſus, qui exhibetur potentia nobiliori, habenti æquale lumen, nò eſt commenſuratus ipſius virtuti, ſed infrà ipſius exigentiam. Et tunc contrà eſt, quia tunc Deus non concurreret cum potentijs glorioſis iuxta connaturalem exigentiam ipſarum, uti concurret cum reliquis cauſis ſecundis: quia cum huiusmodi potentia agant in patria neceſſariò, requirunt concuſum adæquatum toti actiuitati ipſarum. Si ſecundum, cum maior iſte concuſus tribuatur in præmium meritorium ad compenſandum perfectiorem influxum potentia nobilioris, maius erit præmium exhibitum potentia ignobiliori, quàm nobiliori; quia illud excedit hoc per concuſum ſupernaturalem nobiliorem.

295. Ad fundamentum primæ ſententiæ, diſtinguenda eſt maior, de cauſa formaliter, & materialiter ſumpta: cæterum intellectus nobilior cum æquali lumine gloriæ non eſt perfectior cauſa viſionis formaliter, ſed tantum materialiter, quia non producit illam, ut formaliter perfectior, ſicut lux non producit nobiliorem ignem, quàm calor, quia non producit illum ut perfectior formaliter, ſed ut conuenit in eadem vi productiua ignis cum calore. Nec eſt eadem ratio de lumine; nam hoc eſt cauſa proxima tum claritatis, tum ſupernaturalitatis viſionis: ſicut nec de instrumento naturali, vel artificiali, nam hæc ſaltem materiam præparando conducunt ad meliorem, intenſioremque effectum. Ad Confirmationem nego maiorem, cum perfectior intellectus non concurrat, ut formaliter perfectior. Cuius ratio eſt, quia viſio beata non requirit ab intellectu creato, niſi ſolam rationem intellectionis, quia hæc ſola ratio ſufficit, & compoſſibilis eſt cum viſione

beata, quæ per lumen gloriæ contrahitur ad viſionem ſupernaturalem.

296. Ad ſecundum nego antecedens, nunquam enim potentia ſive in patria, ſive in via producere poteſt ſaltem connaturaliter actum ſupernaturalem intenſiorem, quàm ſit ipſe habitus ſupernaturalis. Cæterum, quia non ſemper potentia in hac vita operatur quantum poteſt cum habitu, cum non operetur neceſſariò, ſed liberè, ſæpe ex maiore conatu potentia melior ſequitur operatio, non tam ipſius potentia, quàm habitus, intenſius concurrentis cum potentia, habitu melius utente; quod non contingit in patria, in qua potentia operantur neceſſariò & ſecundum ultimum poſſe habitus.

SECTIO XVII.

An Beati videant omnia qua formaliter ſunt in Deo?

297. **D**uplex perfectio eſt in Deo, altera neceſſaria, qua in ſuo eſſe diuino, ſive abſoluto naturæ, ſive relatiuo perſonarum conſtituitur; altera libera, qua liberè vult has, vel illas creaturas, dicunturque libera decreta & conſilia interna Dei, quibus Deus liberè ſe determinat ad hæc vel illa obiecta. In hac & ſequente ſectiõne de priore perfectione, in ſubſequenti de poſteriore, an, & quomodo hæc in Deo videantur, diſputabimus.

298. PRIMA ſententia eſt Ochami in 4. quæſt. 13. articul. 1. negantis, beatos videre omnia attributa, quæ in Deo ſunt formaliter. Fundamentum ipſius eſt, quia hæc ſunt infinita, ad quæ videnda requiritur viſio infinita: nam quò plura in Deo videntur, eò perfectior requiritur viſio: ergo ad videnda infinita, requiritur viſio infinita. Confirmatur, nam ideo non videntur omnes Diuinæ Ideæ à beatis, quia ſunt infinitæ: ergo nec omnia diuina attributa, quæ pariter ſunt infinita.

Ocham.

299. SECUNDA ſententia eſt Ferrarienti. 3. contra Gent. cap. 56. ad ſecundum, Albertini tomo primo principiorum Coroll. 4. puncto 7. & 8. negantium, Deum à beatis videri, aut videri poſſe ſecundum omnes gradus virtuales perfectionis, ſecundum quos poteſt magis, & magis ab intellectu creato penetrari. Fauent Alenſ. 1. p. q. 7. membro 1. & 2. Rich. in 3. diſt. 14. art. 1. q. 4. Ad ultimum, ubi aliquid, inquit, de eius profunditate lateſcit omnem intellectum, ſeruntque fuiſſe ſententiam Viſtorie. Probatur 1. nam ſi totus Deus, & quoad perfectiones extenſiuas, & quoad gradus perfectionales intenſiuos videretur à beatis, comprehenderetur, quia nihil ex parte obiecti lateret videntem. Sequelam probo, diſcurrendo per ſingula attributa: nam qui diſtinctè videret omni-

Alenſis.

Richardus.

Viſtoria.